

въпросъ, щомъ като се знае, че вѣстникътъ „Призрѣнъ“ е билъ официаленъ органъ на турската вилаетска власть и, като тѣй, почти задължителенъ за всички учрѣждения и видни лица изъ вилаета. Почти нищо не значи и обстоятелството, че казаниятъ вѣстникъ е билъ списванъ на турски и сръбски. Историята на неговото основаване говори, че първоначално било опрѣдѣлено той да се списва на турски и български. Послѣдниятъ езикъ се замѣства съ сръбския слѣдъ намѣсата на сръбското правителство. Доказателство за това намираме въ нѣкои отъ цитиранитѣ по-рано отъ насъ сръбски автори.

Но ако отъ абонатитѣ на единъ вѣстникъ — и то принудени абонати — може да се вадятъ заключения за народостния характеръ на една мѣстность, колко по-лесно е да се направятъ такива отъ абонатитѣ на разни книги, чието разпространение е било дѣло не на власть, а на личностъ, опрѣна само на просвѣтнитѣ потребности срѣдъ обществото, както и на неговото народно съзнание! Това ни накара да прѣровимъ почти всички сръбски и наши старопечатни книги, за да видимъ, какво прѣдпочитане сж имали тѣ срѣдъ поморавското население. Указа се, че въ сръбскитѣ нѣма ни единъ абонатъ отъ Поморавия, когато такива се намиратъ въ повечето отъ българскитѣ книги. Би могло да ни се възрази, че сръбскитѣ книги не сж имали достѣпъ въ Поморавия, защото казаната областъ се е намирала прѣзъ това врѣме срѣдъ други държавни прѣдѣли. Ала това възражение пада само по себе си, щомъ като се вземе прѣдъ видъ, че въ сръбскитѣ книги има абонати отъ Призрѣнъ и Прищина напр.¹⁾, макаръ да сж били и тѣ, като Поморавия, въ прѣдѣлитѣ на турската империя.

Ето нѣкои отъ българскитѣ книги съ абонати отъ поморавската областъ:

1. Заради възрожденіе новой болгарской словесности или нашки. Сочиненіе, или книжица Рѣскаго Исторіописателя Венелина. Москва 1838. Превелъ Губернскій Секретарь М. Ки-фаловъ Тетевенецъ. Букурещъ, 1842.

Нашъ — за училището — 5 книги.

¹⁾ Вж. „Плачъ старе Сърбіе“ отъ Архимандрита Високихъ Дечавъ, Хади Се-рафин Ристичъ, отъ 1864 год.